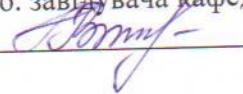

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ ДОШКІЛЬНОЇ ТА
ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри педагогіки та
психології дошкільної та початкової освіти
протокол від 08 березня 2020 р. № 3
в.о. завідувача кафедри

 Наталія ВОРОПАЙ

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
ПЕДАГОГІКА ДОШКІЛЬНА

Освітня програма «Дошкільна освіта»
першого (бакалаврського) рівня
спеціальність 012 Дошкільна освіта
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

1. Опис курсу

Назва освітньої компоненти	Педагогіка дошкільна
Тип курсу	Обов'язкова компонента
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень освіти
Кількість кредитів/годин	5,5 кредитів / 165 годин 1 семестр - 3 кредити / 90 годин 2 семестр – 2,5 кредити / 75 годин
Семестр	I семестр, II семестр
Викладач	Олена Анісімова (Olena Anisimova), кандидат педагогічних наук, доцент кафедри orcid.org/0000-0001-9467-3975 Тетяна Маценко (Tetiana Matsenko), викладач
Посилання на сайт	http://ksuonline.kspu.edu/course/view.php?id=1385
Контактний телефон, месенджер	Олена Анісімова – 0990224295 Тетяна Маценко - 0951912323
Email викладача:	anisimova_7@ukr.net matsenkotm2020@ukr.net
Графік консультацій	Вівторок, 16:00-17:00, ауд. 206 або за призначеним часом
Методи викладання	лекційні заняття, практичні заняття, презентації, тестові завдання, індивідуальні завдання
Форма контролю	1 семестр – залік, 2 семестр - екзамен

2. **Анотація дисципліни:** освітня компонента передбачає ознайомлення із закономірностями процесу навчання і виховання дітей дошкільного віку, змістом дошкільної освіти, формами, методами і засобами формування особистості дитини, що забезпечить підготовку висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців у галузі освіти відповідно до вітчизняних та європейських стандартів.

3. Мета та завдання дисципліни:

Мета дисципліни: засвоєння здобувачами вищої освіти основ професійної діяльності вихователя, оволодіння майбутніми фахівцями практичними вміннями та навичками з організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти; формування особистості конкурентоспроможного фахівця, здатного

розв'язувати складні нестандартні професійні завдання і проблеми інноваційного та дослідницького характеру в галузі дошкільної освіти, адаптуватися до трансформаційних змін в освітній галузі, здійснювати інтеграцію в європейський освітній простір.

Завдання:

1. Розкрити теоретичні основи виховання, навчання і розвитку дітей дошкільного віку та методичні питання організації життя і діяльності дошкільників.

2. Ознайомити студентів із надбаннями народної педагогіки, досягненнями світової педагогічної науки і передового педагогічного досвіду в галузі дошкільної освіти.

3. Озброїти студентів методами і формами організації освітнього процесу у закладі дошкільної освіти.

4. Сприяти вихованню кращих моральних рис особистості майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти: любові та поваги до особистості дитини.

5. Формувати здатність до педагогічного осмислення явищ виховання, навчання й розвитку дитини в умовах родинно-суспільного виховання.

4. Програми компетентності та результати навчання

Після успішного завершення дисципліни здобувач формуватиме наступні програмні компетентності та результати навчання:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

КЗ-5. Здатність до планування, прогнозування і передбачення наслідків своїх дій, рефлексії.

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ-7. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями, зокрема, інноваційними методичними підходами, сучасними системами, методиками, технологіями навчання, розвитку й виховання дітей раннього і дошкільного віку.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

КЗ-9. Здійснення безпечної діяльності.

Фахові компетентності:

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).

КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.

КС-4. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості («Я» дитини і його місце в довкіллі).

КС-6. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки.

КС-7. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтерес і повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів).

КС-13. Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньо-продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку.

КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Програмні результати навчання:

ПР-04 Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку

ПР-05 Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.

ПР-09 Розуміти історію та закономірності розвитку дошкільної освіти. Аналізувати педагогічні системи минулого та творчо трансформувати їх потенціал у сучасний навчально-виховний простір закладу дошкільної освіти.

ПР-12 Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.

ПР-15 Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності

ПР-17 Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально зорієнтоване спілкування з батьками.

ПР-18 Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку

ПР-20 Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку

5. Структура курсу

Кількість кредитів/годин	Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	Самостійна робота (год.)
1 семестр – 3 кредити / 90 год.	14 год.	16 год.	60 год.
2 семестр – 2,5 кредити / 75 год.	10 год.	16 год.	49 год.

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

Технічне оснащення освітнього процесу є достатнім для проведення аудиторних занять згідно з програмою. У розпорядженні науково-педагогічних працівників навчальні аудиторії, обладнані SMART дошками та технічними демонстраційними засобами наочності (проектори, екрани, телевізори), що дозволяють широко використовувати інтерактивні та мультимедійні засоби навчання.

Спеціально обладнані коворкінг-центр, читальна зала, наукова бібліотека. На території університету є точки бездротового доступу до мережі Інтернет.

Віртуальне навчальне середовище Moodle, Херсонський віртуальний університет, корпоративна пошта, навчально-методичні комплекси дисциплін.

Освітній процес забезпечено навчальною, методичною та науковою літературою на паперових та електронних носіях.

7. Політика курсу

Для успішного складання підсумкового контролю з дисципліни вимагається 100% відвідування очне або дистанційне відвідування всіх лекційних занять. Пропуск понад 25% занять без поважної причини буде оцінений як FX.

До всіх студентів освітньої програми відбувається абсолютно рівне ставлення.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Не дотримання академічної доброчесності стане причиною стягнень, за що можуть відніматися бали.

8. Схема курсу

І семестр

Модуль 1. Загальні засади дошкільної педагогіки

Тема 1. Дошкільна педагогіка як галузь педагогічної науки

(лк - 2 год., пр. – 2 год., сам. роб. – 10 год.):

- 1.1. Предмет і завдання дошкільної педагогіки.
- 1.2. Значення дошкільного дитинства.
- 1.3. Джерела дошкільної педагогіки як науки.
- 1.4. Педагогічне дослідження в галузі дошкільної педагогіки.

Тема 2. Вікові особливості дітей раннього і дошкільного віку

(лк - 2 год., пр. – 2 год., сам. роб. – 10 год.):

- 2.1. Вікова періодизація дитинства.
- 2.2. Індивідуальні особливості дітей дошкільного віку.
- 2.3. Сучасна система дошкільної освіти.
- 2.4. Дошкільні заклади в системі національної освіти.

Тема 3. Види і напрями виховної роботи в закладі дошкільної освіти

(лк. - 2 год., пр. - 2 год., сам. роб. – 10 год):

- 3.1. Завдання та особливості процесу виховання у дошкільному віці.
- 3.2. Фізичний розвиток і фізичне виховання.
- 3.3. Психологічні і фізіологічні основи розумового виховання.
- 3.4. Сенсорне виховання – складова частина розумового виховання.
- 3.5. Засоби трудового виховання.
- 3.6. Особливості і закономірності естетичного виховання дошкільників.

Модуль 2. Виховання та розвиток дітей у грі

Тема 4. Гра як вид діяльності дитини дошкільного віку

(лк. - 2 год., пр. - 4 год., сам. роб. – 8 год.)

- 4.1. Видатні педагоги минулого про дитячу гру.
- 4.2. Планування та керівництво грою дошкільників.
- 4.3. Значення іграшки у розвитку дитини, її освітня і виховна цінність.
- 4.4. Сучасна класифікація іграшок, вимоги до них.
- 4.5. Класифікація дитячих ігор.

Тема 5. Організація предметно-розвивального середовища

(лк. - 2 год., пр. - 2 год., сам. роб. – 6 год.)

- 5.1. Принципи організації розвивального предметно-ігрового середовища ЗДО.
- 5.2. Осередки предметно-ігрового середовища.
- 5.3. Іграшки та ігри, від яких залежить майбутнє дитини (педагогічні поради).
- 5.4. Роль дорослого в ігровій діяльності дитини.

Тема 6. Особливості творчих ігор

(лк. - 2 год., пр. - 2 год., сам. роб. – 10 год.)

- 6.1. Характерні риси творчої гри.
- 6.2. Роль вихователя в організації сюжетно-рольових ігор дітей.
- 6.3. Методика організації режисерських ігор.
- 6.4. Характерні особливості будівельно-конструкторських ігор.
- 6.5. Етапи організації ігор-драматизацій.

Тема 7. Особливості ігор за правилами. Дидактичні ігри: організація та керівництво

(лк. - 2 год., пр. - 2 год., сам. роб. – 6 год.)

- 7.1. Дидактична гра як вид ігрової діяльності та форма навчання дошкільників.
- 7.2. Особливості, структура дидактичної гри.
- 7.3. Зміст та види дидактичних ігор.
- 7.4. Педагогічне керівництво дидактичними іграми у різних вікових групах.
- 7.5. Значення рухливих ігор для всебічного розвитку дитин дошкільного віку

II семестр

Модуль 3. Навчання дітей дошкільного віку

Тема 8. Загальні основи дошкільної дидактики

(лк. - 2 год., пр. - 2 год., сам. роб. – 10 год.)

- 8.1. Розвиток вітчизняної та зарубіжної теорії дошкільного навчання.
- 8.2. Процес навчання, його своєрідність у дошкільному віці.
- 8.3. Компоненти навчальної діяльності дошкільників.
- 8.4. Навчальні навички та вміння.
- 8.5. Державні програми навчання і виховання дітей дошкільного віку.

Тема 9. Методи та форми організації навчання дітей дошкільного віку
(лк. - 2 год., пр. - 4 год., сам. роб. – 10 год.)

- 9.1. Класифікація методів за джерелами знань
- 9.2. Спостереження – провідний метод навчання дошкільників.
- 9.3. Словесні методи навчання. Правила побудови бесіди, її види.
- 9.4. Практичні методи навчання. Види вправ.
- 9.5. Класифікація методів навчання за типом пізнавальної діяльності.
- 9.6. Форми організації навчання за провідною діяльністю.
- 9.7. Організація екскурсій на ознайомлення з довкіллям. Підготовка вихователя до їх проведення.

Тема 10. Заняття – форма дошкільного навчання
(лк. - 2 год., пр. - 4 год., сам. роб. – 10 год.)

- 10.1. Варіативність організації занять.
- 10.2. Структура заняття.
- 10.3. Головні вимоги до занять.
- 10.4. Оформлення конспекту заняття у ЗДО.

Модуль 4. Педагогічний процес у закладі дошкільної освіти

Тема 11. Закономірності та планування педагогічного процесу
(лк. - 2 год., пр. - 2 год., сам. роб. – 6 год.)

- 11.1. Поняття про педагогічний процес, його функції.
- 11.2. Закономірності педагогічного процесу.
- 11.3. Компоненти структури педагогічного процесу.
- 11.4. Складові педагогічного процесу.

Тема 12. Підготовка дитини до навчання в школі
(лк. - 2 год., пр. - 2 год., сам. роб. – 5 год.)

- 12.1. Структура готовності дітей до шкільного навчання.
- 12.2. Показники мотиваційної готовності.
- 12.3. Емоційно-вольова готовність до навчання в школі.
- 12.4. Рівні адаптації дітей до школи.

Тема 13. Взаємодія закладу дошкільної освіти з родинами
(пр. - 2 год., сам. роб. – 8 год.)

- 13.1. Особливості сімейного виховання дітей дошкільного віку.
- 13.2. Педагогічна культура батьків.
- 13.3. Форми роботи закладу дошкільної освіти з родинами.

9. Система оцінювання та вимоги: форма (метод) контрольного заходу та вимоги до оцінювання програмних результатів навчання.

Модуль 1. Загальні засади дошкільної педагогіки (3 практичні заняття)

Максимальна кількість балів за цей модуль – 30 балів:

Усна відповідь – 3 бали;

Написання педагогічного диктанту – 3 бали;

Виконання завдань модулю самостійної роботи (підготовка презентацій) – 3 бали;

Творчі завдання – 1 бал.

Всього максимально – 10 балів за практичне заняття

Модуль 2. Виховання та розвиток дітей у грі (5 практичних занять)

Максимальна кількість балів за цей модуль – 50 балів:

Усна відповідь – 3 бали;

Написання педагогічного диктанту – 3 бали;

Виконання завдань модулю самостійної роботи (підготовка презентацій) – 3 бали;

Творчі завдання – 1 бал.

Всього максимально – 10 балів за практичне заняття

Максимальна кількість за 8 практичних занять – 80 балів

Залік – 20 балів

Всього: 100 балів

Модуль 3. Навчання дітей дошкільного віку (5 практичних занять)

Максимальна кількість балів за цей модуль – 50 балів:

Усна відповідь – 3 бали;

Написання педагогічного диктанту – 3 бали;

Виконання завдань модулю самостійної роботи (підготовка презентацій) – 3 бали;

Творчі завдання – 1 бал.

Всього максимально – 10 балів за практичне заняття

Модуль 4. Педагогічний процес у закладі дошкільної освіти (3 практичні заняття)

Максимальна кількість балів за цей модуль – 30 балів:

Усна відповідь – 3 бали;

Написання педагогічного диктанту – 3 бали;

Виконання завдань модулю самостійної роботи (підготовка презентацій) – 3 бали;

Творчі завдання – 1 бал.

Максимальна кількість за 8 практичних занять – 80 балів

Екзамен – 20 балів
Всього: 100 балів

10. Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основні:

1. Лисенко Н. В., Кирста Н. Р., Педагогіка українського дошкілля: у 2 ч.: - навч. посібник - К.: Вища школа, 2006. – ч.1.- 302 с.
2. Організація ігрової діяльності дітей дошкільного віку / [авт.-упоряд.: А. П. Бурова]. —Тернопіль : Мандрівець, 2010. — 256 с.
3. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка: підручник / Т.І.Поніманська. 4-те вид.,переробл. – К.: ВЦ «Академія», 2018. – 408 с. - (серія «Альма-матер»).
4. Поніманська Т.І., Дичківська І.М. Дошкільна педагогіка. Практикум. Навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів, спеціальність «Дошкільне виховання». – К.: Видавничий Дім «Слово», 2007 – 352 с.
5. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Науковий керівник: А.М. Богуш // Вихователь – методист дошкільного закладу. Спецвипуск. - К.: МЦФЕР освіта, 2012. – С. 4-30.
6. Дитина: Освітня програма для дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту В.О. Огнев'юк; авт. кол.: Г.В. Беленька, О.Л. Богініч, Н.І. Богданець-Білокаленко [та ін.]; наук. ред.: Г.В. Беленька, М.А. Машовець; Мін. осв. і науки України, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2016. – 304 с.
7. Методичні рекомендації до Освітньої програми для дітей від 2 до 7 років «Дитина» / наук. кер. проекту В.О. Огнев'юк ; наук. ред. Г.В. Беленька ; авт. кол.: Г.В. Беленька, О.Л. Богініч, В.М. Вертугіна та ін. – К. ун-т ім. Б. Грінченка, 2016. – 352 с.
8. Програма виховання дітей у дитячому садку «Українське дошкілля» / упоряд. Міськів Наталія Михайлівна та ін. - Л., 1991. - 228 с.
9. Програма розвитку старшого дошкільного віку «Впевнений старт»: затв. наказом М-ва освіти і науки, молоді та спорту України від 21. 05. 2012 р. №
10. Сучасне заняття в дошкільному закладі: Навчально-методичний посібник / За ред.Н.В.Гавриш; авт.кол.: Н.В.Гавриш, О.О.Лінник, Н.В.Губанова. – Луганськ: Альма-матер, 2007. – 496 с.

Додаткові:

11. Кудикіна Н. В. Теоретико-методичні засади організації ігрової діяльності дітей / Надія Василівна Кудикіна // Організація дитячої ігрової діяльності в контексті наступності дошкільної та початкової освіти: навч.-метод. посіб. / за ред. Г. С. Тарасенко. — К.: ВД «Слово», 2010. — С. 11-25.

12. Беленька Г. Експериментально-дослідницька діяльність дітей у природі як технологія пізнавального розвитку / Г.В. Беленька // Вихователь-методист дошкільного закладу. — 2012. — № 11. — С. 6-10.
13. Коваленко О. Особливості використання дидактичних ігор та вправ у освітньому процесі / О. Коваленко // Вихователь-методист дошкільного закладу. — 2014. — № 12. — С. 40-44.
14. Поніманська Т. Умови застосування комп'ютера в навчально-виховному процесі дошкільних закладів / Т. Поніманська, Т. Павлюк // Вісник Інституту розвитку дитини. Сер.: Філософія, педагогіка, психологія. 2014. — № 32. — С. 90-95.
15. Смольникова Г.В. Різновікова група в ДНЗ : навч. посіб. / Г.В. Смольникова. — К.: Вид.група «Шк. світ», 2015. — 120 с. — (Б-ка «Шкільного світу»).

Інтернет-ресурси

16. Закон України «Про освіту» . — Режим доступу : <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> . — Назва з екрану. — Дата звернення: 12.10.2020.
17. Наукова бібліотека ХДУ. - Режим доступу : <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library.aspx> . - Назва з екрану. — Дата звернення 12.10.2020
18. Документи ХДУ. — Назва з екрану. — Режим доступу : <http://www.kspu.edu/Information/Academicintegrity.aspx> . — Назва з екрану . — Дата звернення: 12.10.2020